

N:o 107.

Ank. till Riksd. kansli den 20 April 1909, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af tomtplats för bostad åt maskinisten vid vattenledningsverket i Trollhättan. (I. A.)

I en till Riksdagen den 11 mars 1909 aflåten, till statsutskottets förberedande handläggning öfverlämnad proposition (n:o 99) har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva,

att till Trollhättans kommun må till tomtplats för bostad åt maskinisten vid vattenledningsverket i Trollhättan upplåtas ett område af omkring 561 kvadratmeters yta, beläget på $\frac{1}{4}$ mantal Hjulquarn, hvilket område finnes utmärkt med röda linjer å en vid styrelsens för Trollhätte kanal- och vattenverk i ärendet afgifna underdåniga utlåtande den 14 november 1908 fogad, med plan B betecknad karta,

med förbehåll om rätt för kronan att två år efter skedd uppsägning återtaga det upplåtne området, men med förpliktelse för kronan att i sådant fall antingen inlösa de å ifrågavarande område vid uppsägnings-tillfället befintliga, för afsedda ändamålet erforderliga och kommunen tillhöriga anläggningar enligt värdering af skiljemän enligt lag eller ock på sin bekostnad flytta samma anläggningar och på liknande villkor upplåta annat för ändamålet användbart område,

samt under villkor att på ifrågavarande område icke må uppföras andra byggnader än som af vattenfallsstyrelsen godkännas och att afverkning af träd icke må äga rum utan sistnämnda styrelses medgifvande.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»Uti en till Riksdagen den 9 mars 1906 aflåten proposition, n:r 93, angående bidrag till anläggning af aflopps- och vattenledningar vid Trollhättan m. m. föreslog Kungl. Maj:t Riksdagen att, jämte beviljande

af ett bidrag till Trollhättans kommun af 100,000 kronor till anläggning af aflopps- och vattenledningar vid Trollhättan, medgifva, att till nämnda kommun finge till användning för det blifvande vattenledningsverket utan afgift med nyttjanderätt upplåtas två områden, det ena af omkring 4,125 kvadratmeters yta, beläget på kronan tillhöriga $\frac{1}{4}$ mantal Hjulkvarn, och det andra innehållande omkring 400 kvadratmeter af $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Hojum, med rätt för styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk att vidtaga de smärre jämkningar i områdenas begränsning, som vid vattenledningsverkets anläggning kunde befinnas lämpliga, samt med förbehåll om rätt för kronan att två år efter skedd uppsägning återtaga de upplåtna områdena, men med förpliktelse för kronan att i sådant fall antingen inlösa de å ifrågakvarande områden vid uppsägningstillfället befintliga, för vattenledningens drift erforderliga och kommunen tillhöriga anläggningar enligt värdering af skiljemän enligt lag eller på sin bekostnad flytta samma anläggningar, äfvensom på liknande villkor upplåta andra för ändamålet användbara områden.

Såsom skäl härför åberopades hufvudsakligen, utom billighetsskäl, att ifrågakvarande ledningars utförande skulle i afsevärd grad öka värdet af statens egendom vid Trollhättan.

Uti skrifvelse den 19 maj 1906, n:r 109, tillkännagaf Riksdagen, att Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition af Riksdagen bifallits.

Med anledning häraf uppdrog Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 29 juni 1906 åt styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk att, jämte utbetalandet af ofvanberörda belopp af 100,000 kronor, till Trollhättans kommun till användning för det blifvande vattenledningsverket utan afgift med nyttjanderätt upplåta ofvan omförmälda områden med de i propositionen angifna rättigheter och förbehåll.

Därjämte anbefalldes Kungl. Maj:t nämnda styrelse att upprätta kontrakt med kommunen rörande, förutom omnämnda statsbidrag, ofvan omförmälda markupplåtelser.

Hos Eders Kungl. Maj:t har nu kommunalnämnden i Trollhättan anhållit att, på sätt ingifven karta utvisade, ett område af 1,875 kvadratmeter, beläget å kronohemmanet Hjulkvarn utefter nordöstra sidan af pumpverkstomten, måtte kostnadsfritt upplåtas till tomtplats för bostad åt maskinisten vid vattenledningsverket.

Öfver denna ansökning har styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk den 14 november 1908 afgifvit underdånigt utlåtande.

Styrelsen erinrar däruti till en början, hurusom styrelsen i enlighet med föreskriften i ofvan berörda nådiga bref den 29 juni 1906 genom ett den 30 januari 1908 upprättadt kontrakt bland annat till kommunen upplåtit ett område af hemmanet $\frac{1}{4}$ mtl Hjul kvarn med en yta af 3,984,4 kvadratmeter och den form, den kommunalnämndens underdåniga ansökning vidlagda kartan utvisar. På detta område äro nu kommunens vattenuppfodringsverk jämte filtrerbassänger m. m. anlagda. Vid utarbetande af definitiva ritningar för anläggningen har det emellertid, enligt hvad styrelsen anför, visat sig, att bostad för den maskinist, hvilken skall handhafva verkets drift, icke kan förläggas inom det upplåtne området, om detsamma skall kunna rymma tillräckligt antal nya filtrerbassänger och andra anläggningar, som måste utföras för att möta en stegrad förbrukning af vattenledningsvatten. Med hänsyn härtill anser styrelsen skäligt, att kommunen får åt sig upplåtet ett ytterligare område, så stort, som erfordras för det ifrågasvarande bostadshuset, hvilket gifvetvis bör förläggas omedelbart intill verket. Dock anser styrelsen, att för ändamålet icke erfordras så stort område, som kommunalnämnden ifrågasatt, utan att detsamma kan begränsas till 561 kvadratmeter och förläggas på sätt en styrelsens utlåtande vidfogad, med plan B betecknad karta närmare angifver.

Då en byggnad på denna plats, hvilken är belägen inom ett område, som i öfrigt är afsedt att reserveras till park och är beväxt med ståtliga ekar, enligt styrelsens mening gifvetvis bör utföras på ett prydligt sätt, torde, utöfver i hufvudsak samma villkor, som för upplåtelsen af pumpverkstomten fastställts, föreskrifvas, att på området icke få uppföras andra byggnader än som af styrelsen godkännas, hvarjämte förbud mot afverkning af träd utan styrelsens medgifvande borde gifvas.

På grund af det anförda har styrelsen hemställt, att ett område af 561 kvadratmeters yta, beläget så som plan B närmare utvisar, måtte afgiftsfritt med nyttjanderätt upplåtas till Trollhättans kommun för uppförande af bostadshus för maskinist vid vattenledningsverket med de förbehåll och villkor, som ofvan i hufvudsak angifvits.

Såsom af Trollhättestyrelsens utlåtande framgår, kan bostad för maskinisten vid vattenledningsverket i Trollhättan icke lämpligen förläggas inom det till användning för verket redan upplåtne området. På grund häraf och af samma skäl, som legat till grund för tidigare gjorda medgifvanden, anser jag, att ett ytterligare område af kronohemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Hjul kvarn bör för det ifrågasatta ändamålet kostnadsfritt under nyttjanderätt upplåtas åt kommunen. Såsom Trollhättestyrelsen

framhållit, torde det erforderliga området emellertid kunna begränsas till 561 kvadratmeter samt förläggas på sätt af nämnda styrelse föreslagits.

I likhet med hvad som stadgats i fråga om de jämlikt nådiga brefvet den 29 juni 1906 upplåtna områdena synes — med hänsyn därtill att samtliga ofvan omförmälda områden äro afsedda att bebyggas med permanenta byggnadsverk, som medföra jämförelsevis betydande kostnader — jämväl det nu till upplåtande ifrågasatta området till kommunen böra upplåtas på sådant sätt, att denna icke kommer att lida någon förlust, om kronan för något sitt ändamål i framtiden skulle vilja återtaga marken i besittning. I öfrigt torde icke något vara att erinra mot de af styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk föreslagna villkoren för upplåtelsen.»

Utskottet har icke funnit något att erinra emot förevarande framställning och får förty hemställa

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 20 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
